

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/18/2025
Identifikačné číslo spisu: 6122265717
Dátum vydania rozhodnutia: 25.02.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:6122265717.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne obchodnej spoločnosti Maborea, a. s., Trnava, Zavorská 10/H, IČO: 53 476 867, zastúpenej advokátom JUDr. Andrejom Garom, Bratislava, Štefániková 14, proti žalovanému R. Z., narodenému XX. K. XXXX, Q., L.I. Š. XXX/X, zastúpenému Palkovič advokátska kancelária s. r. o., Trnava, Kapitulská 20, IČO: 47 255 609, o zaplatenie 50 000 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 16C/49/2022 a o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 9. júla 2024 sp. zn. 24Co/91/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trnava (ďalej „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 14. júna 2023 č. k. 16C/49/2022 - 387 žalobu zamietol a priznal žalovanému voči žalobkyne nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 101, § 524 ods. 1, § 526 ods. 1, § 657 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“ alebo aj „OZ“) a vecne tým, že medzi pôvodným veriteľom X. Y. a žalovaným ako dlžníkom a ručiteľom I. O. bola uzavretá XX.XX.XXXX písomná zmluva o pôžičke, ktorá bola podpísaná všetkými zmluvnými stranami a podpisy dlžníka a ručiteľa boli overené na notárskom úrade Q. XX.XX.XXXX v V., pričom existenciu zmluvy o pôžičke strany sporu nespochybnili. Súd prvej inštancie ďalej zistil, že zmluvou o postúpení pohľadávok zo 4.12.2020 postupca X. Y. postúpil pohľadávku vo výške 350 000 eur z titulu zmluvy o pôžičke na postupníka spoločnosť LF Pohľadávky s. r. o.. Zo zmluvy o postúpení pohľadávky z XX.X.XXXX zistil, že postupca LF Pohľadávky s. r. o. postúpil na postupníka, t. j. žalobkyňu, pohľadávku vo výške 350 000 eur z titulu zmluvy o pôžičke.

1.2. K námietke žalovaného, že mu nebolo oznámené a ani preukázané postúpenie pohľadávky zo subjektu LF Pohľadávky s. r. o. na žalobkyňu, súd prvej inštancie uviedol, že cesia sa uskutočňuje na základe zmluvy o postúpení pohľadávky medzi postupcom a postupníkom a v zásade bez účasti samotného „postúpeného“ dlžníka, keď jeho súhlas sa na platnosť postúpenia nevyžaduje a účinky cesie

nastanú aj proti vôli dlžníka a bez jeho vedomia. Vzhľadom na relevantný význam cesie v právnej sfére dlžníka je postupca zo zákona povinný oznámiť mu túto skutočnosť bez zbytočného odkladu, avšak nesplnenie oznamovacej povinnosti postupcu v stanovenej lehote alebo vôbec nemá vplyv na platnosť cesie, ani na jej právne účinky, keď právne účinky cesie nastávajú uzavretím zmluvy o postúpení pohľadávky, pokiaľ sa zmluvné strany nedohodnú inak. Súd prvej inštancie konštatoval, že námietka žalovaného ohľadom nedostatku aktívnej legitímácie nebola dôvodná.

1.3. Súd prvej inštancie sa následne zaoberal podstatnými tvrdeniami žalovaného, že nedošlo k odovzdaniu peňažných prostriedkov v zmysle zmluvy o pôžičke, pričom žalobkyňa v spore tvrdila, že žalovaný svojím overeným podpisom na zmluve o pôžičke potvrdil prevzatie peňažných prostriedkov a tým nemohlo dôjsť k záveru, že žalovaný potvrdil prevzatie pôžičky, aj napriek tomu, že žiadne plnenie neprijal. Súd prvej inštancie poukázal na § 657 OZ, z ktorého vyplýva, že pre uzavretie dohody o pôžičke sa nevyžaduje písomná forma, takže táto zmluva môže byť uzavretá i ústne alebo konkludentným spôsobom. Podstatnou náležitosťou obsahu takejto dohody je okrem označenia zmluvných strán, predovšetkým určenie predmetu pôžičky; z obsahu zmluvy musí vyplývať i povinnosť dlžníka vrátiť veci rovnakého druhu (peňaží). Keďže táto zmluva je reálnou zmluvou, k jej uzavretiu zákon vyžaduje i skutočné odovzdanie predmetu pôžičky veriteľom dlžníkovi. Dokiaľ k odovzdaniu peňazí nedôjde, medzi zmluvnými stranami právny vzťah z pôžičky nevznikne (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/325/2009). Aj zo záverov rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/403/2014 vyplýva, že zmluva o pôžičke je v zmysle § 657 OZ tzv. reálnym kontraktom, to znamená, že k jej uzavretiu sa vyžaduje, aby veriteľ aj skutočne odovzdal predmet pôžičky dlžníkovi. Ak sa tak nestane, medzi zmluvnými stranami právny vzťah z pôžičky nevznikne a to aj keby všetky náležitosti tohto právneho úkonu (vrátane náležitosti vôle) boli dané. S poukazom na citovanú judikatúru a § 657 OZ súd prvej inštancie uviedol, že bez ohľadu na to, že žalovaný ako dlžník podpísal prevzatie peňažných prostriedkov na zmluve o pôžičke, bolo zrejmé, že právny vzťah z pôžičky vznikne až skutočným odovzdaním predmetu pôžičky veriteľom dlžníkovi. Teda nestačí len overenie podpisu dlžníka na zmluve o pôžičke, v ktorej dlžník uvedie, že podpisom zmluvy potvrdzuje prevzatie pôžičky, ale vyžaduje sa reálne odovzdanie pôžičky. V prejednávanej spore bolo preto pre posúdenie otázky platnosti zmluvy o pôžičke nevyhnutné zistiť, či došlo k jej poskytnutiu - odovzdaniu peňazí, pričom skutočnosť poskytnutia pôžičky v konaní vždy preukazuje veriteľ, v danom prípade žalobkyňa a musí sa preukázať skutočné odovzdanie predmetu pôžičky veriteľom dlžníkovi, nie preukázať možnosť veriteľa disponovať príslušnou peňažnou sumou. Na žalobkyňu tak spočívalo dôkazné bremeno ohľadom preukázania jej tvrdenia, že došlo k reálnemu odovzdaniu pôžičky pôvodným veriteľom dlžníkovi. Súd prvej inštancie vykonal dokazovanie výsluchmi žalovaného a svedkov, pričom pôvodný veriteľ X. Y. tvrdil, že k odovzdaniu sumy 350 000 eur došlo na stretnutí pôvodného veriteľa X. Y., žalovaného a syna X. Y., J. Y. v pivnici v dome X. Y.. Svedok J. Y. uviedol, že v pivničnej kuchynke u jeho otca jeho otec požičiaval peniaze R. Z., sumu 350 000 eur, na ktorom stretnutí boli len oni traja. Svedok nevedel, prečo boli peniaze odovzdané v hotovosti, pričom uviedol, že sumu 350 000 eur otec zarobil, podniká vyše 30 rokov. Nevedel, či otec mal peniaze uložené doma, nepoznal účel, na aký potreboval pán Z. peniaze, ale časom zistil, že on si takto požičiaval peniaze. Nevedel, aký mal vzťah jeho otec k I. O., avšak uviedol, že sa poznali. Tiež nevedel, čo bolo dôvodom zo strany jeho otca na požičanie peňazí. Veriteľ X. Y. vo výpovedi uviedol, že jeho syn J. Y. spolupracoval s pánom Z., riešili spolu nejaké problémy aj finančné. Syn ho oslovil, že p. Z. je mladý chlapec, ktorý mal rozbehnuté obchody a potreboval požičať peniaze, aby rozbehol svoju činnosť. Zorganizovalo sa stretnutie, kde sa dohodli, že mu požičia nejakú sumu, pričom mal pripraviť peniaze a p. Z. zmluvu. Pán Z. priniesol podpísanú zmluvu a svedok priniesol peniaze, pričom sa to riešilo v pivnici za prítomnosti J. Y. a išlo o sumu 350 000 eur. Pán Z. prevzal peniaze s tým, že ich bude používať na svoje aktivity. Tiež svedok uviedol, že išlo o to, že p. Z. bol mladý chlapec z rodiny, ktorý spolupracoval s jeho synom a peniaze sa požičiavali z dôvodu možnej ďalšej spolupráce. S ohľadom na uvedené výpovede svedkov súd prvej inštancie poukázal na viaceré nezrovnalosti vo výpovediach týchto svedkov a na podstatnú skutočnosť, že svedok prítomný pri odovzdávaní peňazí žalovanému bol synom veriteľa. S ohľadom na túto skutočnosť už samotný príbuzenský vzťah a záujem svedka J. Y. na preukázaní odovzdania peňazí žalovanému, spochybňoval jeho vierohodnosť. J. Y. mal byť jediným svedkom odovzdania sumy 350 000 eur žalovanému, čo z pohľadu tak vysokej peňažnej čiastky a skutočnosti, že veriteľ X. Y. bol úspešným

podnikateľom, bola až prílišná neopatrnosť pri poskytovaní peňažných prostriedkov v takom rozsahu. Súd prvej inštancie konštatoval rozpory vo výpovediach svedkov X. Y. a J. Y., keď z výpovede svedka J. Y. vôbec nevyplývalo, že by s p. Z. spolupracoval, taktiež z jeho výpovede nevyplývalo, že by práve on inicioval predmetné stretnutie. Naopak svedok X. Y. uviedol, že jeho syn spolupracoval s p. Z. a že ho jeho syn oslovil, že p. Z. potrebuje požičať peniaze. Rozpor bol aj v účele poskytnutia peňazí, keď J. Y. tvrdil, že účel nepoznal, ale neskôr zistil, že p. Z. si takto požičiaval peniaze a aj svedok mu požičal. X. Y. však tvrdil, že za ním prišiel J. Y., že R. Z. potrebuje peniaze na rozbehnutie obchodov. Tiež X. Y. tvrdil, že J. Y. spolupracoval s p. Z. a že účelom poskytnutia peňazí bol rodinný účel, keďže syn s Z. spolupracoval a žalovaný potreboval peniaze na rozvoj ďalších aktivít. Žalovaný v rámci svojej výpovede uviedol, že bol oslovený X. Y., ktorý chcel požičať peniaze I. O., pričom stretnutie sprostredkoval J. Y.. Žalovaný tiež tvrdil, že J. Y. poznal, avšak aktivity s ním nemal. Z výpovedí žalovaného a svedka X. Y. vyplývalo, že stretnutie žalovaného s X. Y. sprostredkoval J. Y., avšak svedok J. Y. neuviedol, že by práve on sprostredkoval stretnutie žalovaného a X. Y. a súčasne tvrdil, že nevedel, čo bolo dôvodom otca k požičaniu peňazí. Pričom X. Y. tvrdil, že ho jeho syn oslovil, že potrebuje požičať peniaze. Taktiež súd prvej inštancie uviedol, že z predmetnej zmluvy o pôžičke vyplýva, že bola podpísaná XX.XX.XXXX všetkými zmluvnými stranami v Piešťanoch, pričom žalovaný tvrdil, že u notára bol len on a I. O.. I. O. uviedol, že s p. Y. nikdy nebol na notárskom úrade. X. Y. tvrdil, že vedel, že O. existuje, avšak sa s ním nestretol. Súčasne tvrdil, že žalovaný mu v deň odovzdania peňažných prostriedkov priniesol podpísanú zmluvu. Pričom svedok J. Y. netvrdil podstatnú skutočnosť, že v deň odovzdania peňazí by žalovaný jeho otcovi predložil aj podpísanú zmluvu o pôžičke. Navyiac z podpísanej zmluvy vyplýva, že ju X. Y. podpísal v Piešťanoch v rovnaký deň ako žalovaný a I. O.. Aj vzhľadom k uvedeným rozporuplným výpovediam svedkov X. a J. Y. dospel súd prvej inštancie k záveru, že svedok J. Y. nebol prítomný na stretnutí, na ktorom malo dôjsť k reálnemu odovzdaniu peňazí. Súd prvej inštancie mal za to, že z výpovedí týchto svedkov jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností nevyplývalo, že by sa predmetné stretnutie žalovaného a pôvodného veriteľa uskutočnilo za prítomnosti svedka J. Y. a dospel k záveru, že nebolo preukázané, že reálne došlo k odovzdaniu peňazí žalovanému, pričom žalobkyňa na preukázanie reálneho odovzdania peňazí nepredložila žiadny iný vierohodný dôkaz. Disponovala len podpísanou zmluvou o pôžičke, ktorá však nevznikne, pokiaľ nie je preukázané reálne odovzdanie pôžičky. K uvedenému súd prvej inštancie záverom poukázal aj na žalovaným predložený listinný dôkaz, screen shot komunikácie medzi ním a J.R. Y. z XX.XX.XXXX, v ktorom uviedol J. Y.: „kamo, taky trening som si dal doma, naparadu.“ K uvedenému uvádza žalovaný: „to je super, dneska som inak bol u vas..aj ja by som si rad dal trening, len momentalne budem rad ked sa uzdravim. a co si cvivil?“ Na uvedené odpovedá J. Y.: „chytlo to uz aj teba? Aaach taky kruhovy polhodinovy trening som si dal.“ Súd prvej inštancie poukázal na to, že J. Y. a X. Y. síce bývali v rovnakej obci, Q., avšak každý z nich na odlišnej adrese. Z uvedenej komunikácie pritom vyplývalo, že XX.XX.XXXX, keď malo dôjsť k odovzdaniu peňažných prostriedkov u pôvodného veriteľa X. Y. u neho v pivnici za prítomnosti J. Y., tento tam prítomný nebol, nakoľko v ten deň komunikoval so žalovaným, že bol doma a cvičil, pričom žalovaný bol u jeho otca. Aj z uvedeného vyplývalo, že J. Y. a R. Z. sa nestretli v pivnici na adrese bydliska X. Y. Súd prvej inštancie poukázal na to, že už v rámci podaného odporu žalovaný rozporoval odovzdanie predmetu pôžičky a tvrdil, že dlžníkom bol preto, že v neho mal X. Y. väčšiu dôveru, pričom nebolo sporné, že I. O., ktorý bol ručiteľom zo zmluvy o pôžičke, sa nachádzal vo výkone trestu odňatia slobody. Žalovaný tvrdil, že peňažné prostriedky zo zmluvy z XX.XX.XXXX mali ísť I. O. a aj svedok X. Š. uviedol, že o zmluvných vzťahoch so žalovaným nevedel nič a uviedol, že o nejakom záväzkovom vzťahu pána Z. a X. Y. sa dozvedel pri spontánnej debata s X. Y., keď mu povedal, že nie je jediný komu Z., resp. O. dlží peniaze. Podľa jeho názoru celá iniciatíva pochádzala od pána O.. Tento svedok tiež uviedol, že prebiehala medzi ním a žalovaným komunikácia, pričom si nespomínal, či sa týkala aj iných pohľadávok, ale podľa neho išlo o týchto 350 000 eur. Následne žalovaný poukázal na existenciu viacerých zmlúv o pôžičkách uzatváraných medzi veriteľom X. Y. a žalovaným ako dlžníkom a ručiteľom I.Š. O., ktoré zmluvy doložil do súdneho spisu s tým, že uviedol spôsob, ako fungovalo požičiavanie peňazí. Navyiac zo žalovaným predloženej komunikácie vyplývalo, že X. Y. sa stretával s I. O., pričom X. Y. vo svojej svedeckej výpovedi výslovne poprel, že by sa niekedy stretol s I. O.. Súčasne sa X. Y. dožadoval od žalovaného plnenia, avšak z predmetnej komunikácie nevyplývalo, z akého právneho titulu a v akej výške. Z komunikácie medzi žalovaným a X. Š. vyplývalo, že sa žalovaný dotazoval na dlh voči H.. X. Y. s tým, že sa pýtal svedka, o aký dlh ide. Súčasne d'alaj

svedok Š. uviedol, že nemal vôbec predstavu o výške dlhu. X. Y. vo svojej výpovedi uviedol, že existovala len jedna zmluva o pôžičke, ktorá bola predmetom tohto konania, avšak žalovaný doplnil do súdneho spisu niekoľko zmlúv o pôžičkách. Z uvedených skutkových zistení súd prvej inštancie vyvodil záver, že medzi žalovaným, I. O. a X. Y. existovali zmluvné vzťahy, pričom žalovaný spolu s I. O. podnikali viaceré finančné operácie, predmetom ktorých bolo prijímanie peňažných prostriedkov od solventných tretích osôb a následné poskytovanie získaných peňažných prostriedkov ďalším osobám. Súd prvej inštancie s ohľadom na obsah listinných dôkazov založených do súdneho spisu, ako i výsluchy svedkov, poukázal na nízku vierohodnosť žalobkyne, resp. pôvodného veriteľa zo spornej zmluvy o pôžičke, vzhľadom k tomu, že žalobkyňa nadobudla pohľadávku z titulu zmluvy o postúpení pohľadávok. Súd prvej inštancie konštatoval, že pôvodný veriteľ žalovaného, t. j. X. Y., neuvádzal pravdivé tvrdenia ohľadom skutkového stavu týkajúceho sa zmluvy o pôžičke, ktorá bola predmetom sporu, či iných zmlúv, ktoré boli medzi nimi uzatvárané, resp. ním uvedený skutkový stav nebol úplný, keď zo zisteného skutkového stavu zistil, že X. Y. hotovostne poskytoval peňažné prostriedky žalovanému a I. O. a to za účelom investície, pričom právnym titulom bola zmluva o pôžičke a tiež zistil, že nebola uzatvorená len jedna zmluva o pôžičke, ktorá je predmetom sporu, ale takýchto zmlúv bolo niekoľko. Skutkový popis deja uvedený žalovaným týkajúci sa spolupráce žalovaného, I. O. a pôvodného veriteľa X. Y. sa s ohľadom na obsah svedeckých výpovedí a listinných dôkazov javil súdu ako pravdepodobný. Pôvodný veriteľ tiež tvrdil, že sa nikdy nestretol s I. O., čo však nezodpovedalo komunikácii predloženej žalovaným. Keďže požičiavateľ neuvádzal úplné skutkové tvrdenia a navyše niektoré jeho tvrdenia boli nepravdivé, súd prvej inštancie vyhodnotil jeho vierohodnosť ako nízku, čo pričítal na ťarchu žalobkyne. V spojení so skutočnosťou, že tento svedok tvrdil, že žalovanému odovzdal peňažné prostriedky za prítomnosti svedka J. Y., hoci vykonaným dokazovaním nebolo preukázané, že došlo k reálnemu odovzdaniu predmetu pôžičky, súd prvej inštancie dospel k záveru o neopodstatnenosti podanej žaloby.

1.4. S ohľadom na tvrdenia žalovaného, že bolo nereálne, aby X. Y. mal možnosť požičať žalovanému sumu 350 000 eur, súd prvej inštancie konštatoval, že v civilnom spore každá strana má nielen povinnosť tvrdenia, ale aj povinnosť poskytnúť na svoje tvrdenia dôkazy a platí, že skutočnosť navodzujúca žalované právo musí tvrdiť žalobca, zatiaľ čo okolnosti toto právo vylučujúce sú záležitosťou žalovaného. Bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno vystihuje aktuálnu skutkovú a dôkaznú situáciu konania. V priebehu sporu sa môže meniť, teda môže dochádzať k jeho prerozdeľovaniu. Pri posudzovaní dôkazného bremena na strane tej - ktorej strany treba rešpektovať tzv. negatívnu dôkaznú teóriu, t. j. pravidlo, že neexistencia (niečoho) majúca trvajúci charakter sa zásadne nepreukazuje. Na nikom totiž nemožno spravodlivo žiadať, aby preukázal reálnu neexistenciu určitej právnej skutočnosti, keď preukazovanie takejto skutočnosti je spravidla objektívne nemožné a dokazovanie neexistujúcich skutočností je vylúčené povahou veci, lebo dokázať možno len to, čo existuje, nie to, čo neexistuje. Súd prvej inštancie vyslovil záver, že ak teda žalovaný tvrdil, že žalobkyňa nemala dostatok peňažných prostriedkov na poskytnutie pôžičky v sume 350 000 eur, nebolo jeho povinnosťou predkladať a navrhovať dôkazy, ktoré túto skutočnosť vyvracali, ale bolo povinnosťou žalobkyne predložiť listinné dôkazy na preukázanie skutočnosti, že disponovala peňažnými prostriedkami na poskytnutie pôžičky. V danom prípade však žalobkyňa nenavrhola dokazovanie týmto smerom, preto súd prvej inštancie vyvodil záver, že žalobkyňa neuniesla dôkazné bremeno ohľadom jej tvrdenia, že disponovala peňažnými prostriedkami na poskytnutie predmetu pôžičky, keď na preukázanie tohto tvrdenia nestačilo len tvrdiť, že pôvodný veriteľ, X. Y., bol solventným podnikateľom, ktorý podnikal v zlatej ére podnikania na Slovensku a tieto skutočnosti ešte samé osebe nepreukazujú, že disponoval predmetom pôžičky. Taktiež žalobcom predložené potvrdenie ekonóma Q. S. o čistom zisku spoločnosti AG NÁRADIE, s. r. o. za roky 2005-2008 v sume 2 458 262 eur nepreukazuje, aká suma bola z uvedenej čiastky vyplatená pôvodnému veriteľovi. Súd prvej inštancie za nepreukázané považoval aj tvrdenie žalobkyne, že požičiavateľ v minulosti predal obchodný podiel v spoločnosti SLOVAKIA TREND, s. r. o., a to za nie zanedbateľnú sumu, keď na potvrdenie uvedenej skutočnosti žalobkyňa nepredložila žiaden listinný dôkaz a nebolo zrejmé, o akú nie zanedbateľnú sumu v danom prípade išlo. Hoci sa v súdnom spise nachádzajú listinné dôkazy týkajúce sa majetku spoločnosti AG NÁRADIE s. r. o., ktorý majetok mal vyplývať zo súvah, výročných správ, výkazov ziskov a strát za obdobie od 2001 až do roku 2013, žalobkyňa na tieto listiny, ktoré sú účinné voči tretím osobám, a teda aj súdu, dňom ich zverejnenia,

žiadnym spôsobom nepoukázala a majetnosť požičiavateľa z týchto listín nevyvodzovala poukazovaním na konkrétne listiny. Súd prvej inštancie uviedol, že nebolo jeho povinnosťou zisťovať, či z uvedených listín vyplýva majetnosť požičiavateľa a jeho schopnosť poskytnúť predmet pôžičky, pokiaľ túto skutočnosť žalobkyňa netvrdila. Súd prvej inštancie tak na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žaloba nebola podaná dôvodne, keď žalobkyňa nepreukázala, že medzi pôvodným veriteľom a dlžníkom vznikla platná zmluva o pôžičke, pretože žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno ohľadom preukázania reálneho odovzdania predmetu pôžičky a nepreukázala, že bola solventná a disponoval sumou, ktorá bola predmetom pôžičky. Súčasne súd prvej inštancie na ťarchu žalobkyne vyhodnotil nízku dôveryhodnosť žalobkyne ako strany sporu, resp. požičiavateľa, pretože žalobkyňa nadobudla pohľadávku na základe zmluvy o postúpení pohľadávky. O trovách konania rozhodol podľa § 251, § 255 ods. 1, § 262 os. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 9. júla 2024 sp. zn. 24Co/91/2023 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobkyňi v celom rozsahu. Odvolací súd po preskúmaní odvolania zistil, že namietané odvolacie dôvody nie sú naplnené a dospel k záveru, že súd prvej inštancie sa nedopustil nesprávneho procesného postupu či vady s následkom nesprávneho rozhodnutia vo veci. Odvolací súd námietku žalobkyne o nesprávnom presune dôkazného bremena na žalobkyňu vyhodnotil ako nedôvodnú a s poukazom na § 657 Občianskeho zákonníka konštatoval, že pre uzavretie dohody o pôžičke sa nevyžaduje písomná forma, takže táto zmluva môže byť uzavretá i ústne alebo konkludentným spôsobom. Podstatnou náležitosťou obsahu takejto dohody je okrem označenia zmluvných strán, predovšetkým určenie predmetu pôžičky; z obsahu zmluvy musí vyplývať i povinnosť dlžníka vrátiť veci rovnakého druhu (peňaží). Keďže táto zmluva je reálnou zmluvou (kontraktom), k jej uzavretiu zákon vyžaduje i skutočné odovzdanie predmetu pôžičky veriteľom dlžníkovi. Dokiaľ k odovzdaniu peňazí nedôjde, medzi zmluvnými stranami právny vzťah z pôžičky nevznikne. V prejednávanej spore bolo preto pre posúdenie otázky platnosti zmluvy o pôžičke nevyhnutné zistiť, či došlo k jej poskytnutiu - odovzdaniu peňazí. Skutočnosť poskytnutia pôžičky v konaní vždy preukazuje veriteľ, v danom prípade žalobkyňa. Odvolací súd nesúhlasil s námietkou žalobkyne, že nebolo povinnosťou žalobkyne preukázať, že k pôžičke (teda jej poskytnutiu) prišlo, keďže postačuje overený podpis dlžníka na zmluve o pôžičke a uviedol, že v spore, v ktorom sa veriteľ domáha zaplatenia sumy pôžičky sa musí preukázať skutočné odovzdanie predmetu pôžičky veriteľom dlžníkovi, nie preukázať možnosť veriteľa disponovať príslušnou peňažnou sumou. Odvolací súd súhlasil so súdom prvej inštancie, ktorý z hľadiska právneho názoru na dôkazné bremeno správne považoval za potrebné zaoberať sa pri skúmaní platnosti predmetnej zmluvy o pôžičke z hľadiska skutkového otázkou poskytnutia pôžičky (odovzdania predmetu pôžičky veriteľom dlžníkovi). Odvolací súd zdôraznil, že súd prvej inštancie sa dôsledne a vyčerpávajúco vysporiadal s výpoveďami jednotlivých svedkov (svedka - pôvodného veriteľa X. Y., svedka J. Y., svedka I. O. a svedka X. Š.), ako aj s rozpormi vo výpovediach svedka X. Y. a J. Y. a presvedčivo sa vysporiadal i s vierohodnosťou jednotlivých svedeckých výpovedí s prihliadnutím na všetky skutočnosti, ktoré v konaní vyšli najavo. Odvolací súd nesúhlasil so žalobkyňou, že súd prvej inštancie výpovede dvoch svedkov označil za neverohodné bez toho, aby tento záver súdu mal oporu vo vykonanom dokazovaní. Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie vyhodnotením vykonaného dokazovania zistil, že X. Y. neuvádzal pravdivé tvrdenia ohľadom skutkového stavu týkajúceho sa zmluvy o pôžičke, ktorá bola predmetom sporu, či iných zmlúv, ktoré boli medzi nimi uzatvárané, resp. ním uvedený skutkový stav nebol úplný, keď X. Y. hotovostne poskytoval peňažné prostriedky žalovanému a I. O., a to za účelom investície, pričom právnym titulom bola zmluva o pôžičke, nebola uzatvorená len jedna zmluva o pôžičke, ktorá je predmetom sporu, ale takýchto zmlúv bolo niekoľko a skutkový popis deja uvedený žalovaným týkajúci sa spolupráce žalovaného, I. O. a pôvodného veriteľa X. Y. sa s ohľadom na obsah svedeckých výpovedí a listinných dôkazov javil súdu ako pravdepodobný, keď pôvodný veriteľ tvrdil, že sa nikdy nestretol s I.R. O., čo však nezodpovedalo komunikácii predloženej žalovaným a keďže požičiavateľ neuvádzal úplné skutkové tvrdenia a navyše niektoré jeho tvrdenia boli nepravdivé, súd prvej inštancie zhodnotil jeho vierohodnosť ako nízku, čo pričítal na ťarchu žalobkyne. Odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie dospel k správnejmu záveru o neopodstatnenosti podanej žaloby, keď v spojení so skutočnosťou, že tento svedok tvrdil, že žalovanému odovzdal peňažné prostriedky za prítomnosti svedka J. Y., hoci vykonaným

dokazovaním nebolo preukázané, že došlo k reálnemu odovzdaniu predmetu pôžičky. Odvolací súd záverom uviedol, že hodnotiaci úvaha súdu prvej inštancie vo vzťahu k svedeckým výpovediam jednotlivých svedkov a ich vierohodnosti, ale aj vo vzťahu k ostatným dôkazom a ich vzájomným súvislostiam zodpovedá zásadám formálnej logiky a zistenému skutkovému stavu a preto odvoláciu námietku žalobkyne o nesprávne zistenom skutkovom stave súdom prvej inštancie vyhodnotil ako nedôvodnú. Zároveň nesúhlasil so žalobkyňou, že svedok X. Y. nemal žiadny záujem na výsledku sporu, pretože jeho právny záujem ako postupcu žalovanej pohľadávky jednoznačne vyplýva z § 527 ods. 1 OZ, keďže bolo dojednané postúpenie pohľadávky za odplatu. O trovách konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie s poukazom na ustanovenie § 420 písm. f) CSP (súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP (rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu). Váda zmätočnosti podľa dovolateľky spočívala v tom, že súdy nižších inštancií nesprávne rozložili dôkazné bremeno medzi stranami sporu a celé dôkazné bremeno preukázania odovzdania a prevzatia pôžičky ponechali na žalobkyňu. Predostrela rozbor teórie dôkazného bremena a uviedla, že v prejednávanej spore základnou normou bolo ust. § 657 Občianskeho zákonníka, pričom bolo na žalobkyňu aby tvrdila a preukázala, že žalovaný s jej právnym predchodcom uzatvoril platnú zmluvu o pôžičke, na základe ktorej žalovaný prevzal predmet pôžičky - finančnú čiastku identifikovanú v zmluve o pôžičke. Konštatovala, že žalobkyňa uvedené tvrdila a následne aj preukázala písomnou zmluvou, prostredníctvom ktorej túto skutočnosť potvrdil žalovaný svojim notársky osvedčeným podpisom. Bola názoru, že pokiaľ potom žalovaný tvrdil, že uvedenú sumu pôžičky neprevzal, neopieral sa o protinormu, ale uvedené tvrdenie iba popieral. Dôkazné bremeno teda ostávalo na žalovanom a bolo preto na žalovanom, aby v takom prípade bremeno tvrdenia uniesol predložením dôkazov, že túto sumu napriek svojmu podpisu neprevzal - resp. uskutočnil tvrdenia a preukázal z akého iného dôvodu túto zmluvu podpísal. V tejto súvislosti žalobkyňa dala do pozornosti, že negatívna dôkazná teória nie je absolútna a je potrebné ju použiť iba vo výnimočných prípadoch. Namietala, že odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie nesprávne posúdili rozloženie dôkazného bremena, čím došlo k procesnému pochybeniu, ktoré vo výsledku spôsobuje arbitrárnosť ich rozhodnutia. Argumentovala, že súdy nižších inštancií neprímerane zaťažili dôkazným bremenom žalobkyňu, čo v konečnom výsledku malo podstatný vplyv na ich rozhodnutie. Poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 33 Cdo 2547/2011 a namietala, že vágne konštatovanie súdu prvej inštancie ako aj odvolacieho súdu, že predložené rozhodnutie zo strany žalobkyne nie je možné použiť na prejednávany prípad, nakoľko ide o rozdielny skutkový základ je nezrozumiteľné, čo spôsobuje z tohto pohľadu nepreskúmateľnosť ich rozhodnutí. Zároveň namietala, že súd prvej inštancie, ani odvolací súd nedali nijakú relevantnú odpoveď na právnu argumentáciu žalobkyne ohľadom rozloženia dôkazného bremena. Vytýkala súdu prvej inštancie, že vážne pochybil pri hodnotení dôkazov a jeho skutkové závery sú v extrémnom rozpore s vykonaným dokazovaním, keď písomná zmluva o pôžičke, ako aj priame tvrdenia svedkov jasne osvedčili, že došlo k stretnutiu v pivnici X. Y., za prítomnosti J. Y., na ktorom žalovaný prevzal od X. Y. sumu 350 000 eur v hotovosti a to z titulu predloženej zmluvy o pôžičke, čo je v extrémnom rozpore s konštatovaním súdu prvej inštancie, „svedok J. Y. nebol prítomný na stretnutí, na ktorom malo dôjsť k reálnemu odovzdaniu peňazí... že by sa predmetné stretnutie žalovaného a pôvodného veriteľa uskutočnilo za prítomnosti svedka J. Y... že reálne došlo k odovzdaniu peňazí žalovanému, pričom žalobca na preukázanie reálneho odovzdania peňazí nepredložil žiadny iný vierohodný dôkaz.“ Súd prvej inštancie pritom uzavrel, že medzi X. Y., I. O. a žalovaným prebiehali finančné operácie, avšak bez akéhokoľvek logického kontextu zároveň konštatoval, že konkrétna zmluva o pôžičke z dôvodu neodovzdania jej predmetu nevznikla. Podrobne rozoberala jednotlivé výpovede svedkov a uzavrela, že konštatovanie o nedôveryhodnosti svedka J. Y. z titulu príbuzenského vzťahu s X. Y. je bezpochyby chybnou v procese hodnotenia dokazovania. Vytýkala súdu prvej inštancie, že bez akýchkoľvek relevantných dôvodov uveril tvrdeniu žalovaného o neexistencii odovzdania predmetnej pôžičky, pričom vyhodnotil jeho ničím nepodložený a nadmieru všeobecný opis skutkovej situácie za pravdepodobný. Zároveň vytýkala súdu prvej inštancie, že v súvislosti s tvrdeniami svedkov a žalovaného vôbec nemal

potrebu reálne skúmať, z akého dôvodu bez akejkoľvek opatrnosti žalovaný na zmluve potvrdil prevzatie predmetu pôžičky, z akého dôvodu a akým spôsobom bola písomná zmluva o pôžičke poskytnutá do dispozície X. Y. S postupom pri hodnotení dokazovania súdom prvej inštancie sa odvolací súd stotožnil v celom rozsahu, pričom vcelku nedostatočne a bez nadväznosti na konkrétne dokazovanie, s poukazom na povinnosť súdu „zohľadňovať okrem zásad logického myslenia aj bežné ľudské a odborné skúsenosti, teda skúsenosti každého bežného človeka“ sa tento postup snažil obhájiť. Bola názoru, že medzi vykonaným dokazovaním a zisteným skutkovým stavom je extrémny rozpor, čo spôsobuje vadu rozsudku odvolacieho súdu podľa § 420 písm. f) CSP. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP uviedla, že rozhodnutie súdov nižších inštancií záviselo od vyriešenia otázky, či žalovaný prevzal predmet pôžičky. Podľa jej názoru súdy nižších inštancií nevymedzili dôkazné bremeno tak, že sa po preukázaní písomného potvrdenia s notársky osvedčeným podpisom dlžníka (žalovaného) o prevzatí predmetu pôžičky presúva na žalovaného. V tejto súvislosti rozhodnutie súdov nižšej inštancie záviselo od otázky či popretie tvrdenia žalobkyne v konaní na plnenie predmetu pôžičky zo zmluvy o pôžičke, ako veriteľa tejto pôžičky o prevzatí predmetu pôžičky žalovaným, ako dlžníkom zo zmluvy o pôžičke a zároveň popretie obsahu zmluvných dojednaní v obsahu písomnej formy zmluvy o pôžičke predloženej v konaní žalobkyňou na podporu toho tvrdenia, za stavu kedy je z týchto dojednaní zrejmé prevzatie predmetu pôžičky žalovaným, ako dlžníkom zo zmluvy o pôžičke, spôsobuje presun dôkazného bremena na žalovaného alebo, či v takom prípade ostáva dôkazné bremeno ohľadom tvrdenia okolnosti prevzatia predmetu pôžičky na žalobkyňu a poukázala na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3MCdo/6/2010 a sp. zn. 1Cdo/93/2022. Navrhla, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, resp. zmenil a žalobe vyhovel.

4. Žalovaný vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že právo žalobkyne predkladať a navrhovať dôkazy nebolo žiadnym spôsobom obmedzené, pričom súd prvej inštancie vykonal všetky dôkazy navrhnuté žalobkyňou a konštatoval, že súčasťou práva na spravodlivý proces nie je to, aby súd zhodnotil vykonané dôkazy v súlade s predstavami žalobkyne a následne žalobe vyhovel. Bol názoru, že nedošlo k znemožneniu realizovať žalobkyňu jej procesné práva (žalobkyňa v dovolaní ani žiadne konkrétne procesné práva, ktoré jej mali byť znemožnené realizovať, neuvádza) a preto nie je naplnený dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP. Poukázal na skutočnosť, že po vyhodnotení všetkých dôkazov dospel súd prvej inštancie k skutkovému záveru, že vykonané dokazovanie nepreukazuje odovzdanie predmetu pôžičky a na tento skutkový záver nadväzoval právny záver, že poskytnutie peňazí mala preukázať žalobkyňa a nepreukázanie tejto skutočnosti má za následok neúspech žalobkyne v spore; či a ako sa dôkazné bremeno presúvalo počas konania a na koho strane bolo v čase po podaní odporu proti platobnému rozkazu, je pre rozhodnutie vo veci samej bez právneho významu, pretože akýkoľvek právny záver o presune dôkazného bremena počas konania nemá vplyv na riešenie otázky, na koho strane bolo dôkazné bremeno v čase po vykonaní celého dokazovania a vyhlásenia rozsudku súdu prvej inštancie a nie je tak splnená zákonná podmienka na prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, keď od vyriešenia žalobkyňou nastolenej právnej otázky žiadnym spôsobom nezáviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Uzavrel, že žalobkyňa sa formálne snaží nesúhlas s hodnotením dôkazov subsumovať pod dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Navrhol, aby dovolací súd dovolanie odmietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“ resp. „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

6. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

7. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci

samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

9. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. V hierarchii postupu dovolacieho prieskumu platí, že dovolací súd najprv skúma prípustnosť dovolania z dôvodu zmätočnosti a až ak namietaný dôvod podľa § 420 CSP preukázaný nie je, pristúpi subsidiárne dovolací súd k prieskumu dovolacieho dôvodu spočívajúceho v správnosti právneho posúdenia veci (§ 421 CSP). Vychádzajúc z vyššie uvedeného dovolací súd prednostne pristúpil k posúdeniu existencie namietanej vady podľa § 420 písm. f) CSP.

12. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011, 1Cdo/134/2018, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015). Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

13. Žalobkyňa vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietala nesprávne rozloženie dôkazného bremena medzi stranami sporu a nedostatočné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu, jeho nepreskúmateľnosť a nepresvedčivosť, odôvodnenie nezohľadňujúce argumenty ani okolnosti predmetného sporu.

14. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny

procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

15. Pokiaľ žalobkyňa podrobila kritike kvalitu odôvodnení rozhodnutí nižších súdov, lebo ich považovala za arbitrárne, nepresvedčivo a neracionálne odôvodnené, je potrebné uviesť, že nič nenasvedčuje tomu, že by súdy nižších inštancií svoje rozhodnutia odôvodnili spôsobom, ktorým by založili procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. V predmetnom spore sú v dovolaní napadnutom rozhodnutí (obsah ktorého nemožno posudzovať izolovane od rozsudku súdu prvej inštancie, lebo prvoinštančné a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok - m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08) zreteľne vysvetlené jeho podstatné dôvody, uvedené ustanovenia, ktoré súd aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery, ako i vysvetlené právne úvahy, ktorými sa pri rozhodovaní riadil.

15.1. Judikatúrou konkretizovaný obsah práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (čl. 36 ods. 1 listiny) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je veľmi pestrý, patrí k nemu i povinnosť súdu svoje rozhodnutie odôvodniť spôsobom zakotveným v § 220 ods. 2 a 3 CSP. Prihliadajúc na podstatné dôvody obsiahnuté v rozsudkoch prvoinštančného a odvolacieho súdu (body 1. - 1.4. a 2. tohto uznesenia), z ktorých vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej, pričom právne závery obsiahnuté v napadnutom rozsudku nie sú v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami a nie sú ani extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti, sú podľa názoru dovolacieho súdu prijaté právne závery odvolacieho súdu primerane odôvodnené spôsobom zodpovedajúcim § 393 ods. 2 CSP. Za procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľky. V súvislosti s namietanou arbitrárnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd akcentuje, že samotná skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

15.2. Odvolací súd v dôvodoch napadnutého rozsudku odpovedal vyčerpávajúcim a akceptovateľným spôsobom aj na východiskové námietky uplatnené v odvolaní žalobkyne; dovolací súd sa preto v plnej miere stotožňuje s nasledovným odôvodnením (body 32. - 37.) odvolacieho súdu „Dôkazným bremenom (v spojitosti s dôkaznou povinnosťou) sa rozumie zodpovednosť účastníka za výsledok konania, ktorý závisí od zistení z navrhnutých a vykonaných dôkazov. Procesnoprávnym následkom neunesenia dôkazného bremena účastníkom konania je jeho neúspech v spore. Pod vyhodnotením dôkazov je treba rozumieť aj zhodnotenie absencie dôkazov (vedúcej k neuneseniu dôkazného bremena). Ak súd rozhoduje v situácii dôkaznej núdze, dopad (neúspech) sa pričíta účastníkovi, na ktorom leží podľa predpisov hmotného práva dôkazné bremeno (zodpovednosť za preukázanie skutočností významných z hľadiska hmotného práva). Rozsah dôkazného bremena, teda okruh skutočností, ktoré musí účastník preukázať, zásadne určuje hmotnoprávna norma, ktorá je na sporný vzťah aplikovaná. Z nej potom vyplýva i to, kto je nositeľom dôkazného bremena, teda ktorý z účastníkov je povinný stanovený okruh skutočností preukázať. Podľa ustanovenia § 657 Občianskeho zákonníka zmluvou o pôžičke prenecháva veriteľ dlžníkovi veci určené podľa druhu, najmä peniaze, a dlžník sa zaväzuje vrátiť po uplynutí dohodnutej doby vecí rovnakého druhu. Z citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že pre uzavretie dohody o pôžičke sa nevyžaduje písomná forma, takže táto zmluva môže byť uzavretá i ústne alebo konkludentným spôsobom. Podstatnou náležitosťou obsahu takejto dohody je okrem označenia zmluvných strán, predovšetkým určenie predmetu pôžičky; z obsahu zmluvy musí vyplývať i povinnosť dlžníka vrátiť veci rovnakého druhu (peňaží). Keďže táto zmluva je reálnou zmluvou (kontraktom), k jej uzavretiu zákon vyžaduje i skutočné odovzdanie predmetu pôžičky veriteľom dlžníkovi. Dokiaľ k odovzdaniu peňaží nedôjde, medzi zmluvnými stranami právny vzťah z pôžičky

nevznikne. Zmluva o pôžičke je v zmysle § 657 Občianskeho zákonníka tzv. reálnym kontraktom, to znamená, že k jej uzavretiu sa vyžaduje, aby veriteľ aj skutočne odovzdal predmet pôžičky dlžníkovi. Ak sa tak nestane, medzi zmluvnými stranami právny vzťah z pôžičky nevznikne (por. rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 325/2009), a to aj keby všetky náležitosti tohto právneho úkonu (vrátane náležitostí vôle) boli dané. V prejednávanej veci bolo preto pre posúdenie otázky platnosti zmluvy o pôžičke nevyhnutné zistiť, či došlo k jej poskytnutiu - odovzdaniu peňazí. Skutočnosť poskytnutia pôžičky v konaní vždy preukazuje veriteľ, v danom prípade žalobca. Neobstojí preto námietka žalobcu, že nebolo povinnosťou žalobcu preukázať, že k pôžičke (teda jej poskytnutiu) prišlo, keďže postačuje overený podpis dlžníka na zmluve o pôžičke. V spore, v ktorom sa veriteľ domáha zaplata sumy pôžičky sa musí preukázať skutočné odovzdanie predmetu pôžičky veriteľom dlžníkovi, nie preukázať možnosť veriteľa disponovať príslušnou peňažnou sumou (por. rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 78/2010, 4 Cdo 403/2014). Dôkazné bremeno ohľadne tvrdenia, že bola uzavretá zmluva o pôžičke a že podľa nej bolo dlžníkovi plnené, spočíva na veriteľovi. Ak sú tieto skutočnosti preukázané, potom veriteľ uniesol dôkazné bremeno. Dôkazné bremeno na túto otázku neprechádza z veriteľa na dlžníka v závislosti od toho, aké dôkazy veriteľ predložil, a teda iba v dôsledku toho, že veriteľ predložil súdu písomnú zmluvu o pôžičke, v ktorej je uvedené, že dlžník prevzal pôžičku; dôkazné bremeno o tom, že to tak nebolo, neťaží dlžníka. Súd vyhodnocuje splnenie dôkazného bremena veriteľa posúdením výsledkov dokazovania o dokazovanej otázke z vykonaných dôkazov ich zhodnotením jednotlivo a aj vo vzájomnej súvislosti so záverom o tom, či veriteľ dôkazné bremeno uniesol, alebo nie. Súd prvej inštancie teda v prejednávanej veci z hľadiska právneho názoru na dôkazné bremeno správne považoval za potrebné zaoberať sa pri skúmaní platnosti predmetnej zmluvy o pôžičke z hľadiska skutkového otázkou poskytnutia pôžičky (odovzdania predmetu pôžičky veriteľom dlžníkovi). Napokon v tejto otázke odvolací súd poukazuje i na ustálenú rozhodovaciu prax (rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 325/2009, 1 Cdo 78/2010, 4 Cdo 403/2014, ako aj rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 303/2011), od ktorej nemá odvolací súd dôvod sa odchýliť.

15.3. Citované odôvodnenie nemožno považovať za svojvoľné alebo za zjavne neodôvodnené a ani z hľadiska namietaného porušenia princípov rovnosti a kontradiktórnosti nevyplýva z neho taká aplikácia príslušných procesnoprávných noriem, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Myšlienkový postup odvolacieho súdu je v písomnom odôvodnení dostatočne vysvetlený s poukazom na procesnoprávne závery, ktoré prijal. Obsah spisu zároveň nedáva podklad pre záver, že by súdy porušili zásadu rovnosti procesných strán, pretože z obsahu spisu ako celku vyplýva, že procesné strany mali vytvorenú rovnakú možnosť vyjadriť sa k veci, k priebehu konania a k vyjadreniam protistrany. Argumentácia žalobkyne v dovolaní nebola spôsobilá spochybniť správnosť postupu súdov nižších inštancií, ktoré nenarušili procesnú rovnosť strán sporu ani tým, že by niektorú zo strán procesne preferovali.

16. Na základe uvedeného možno konštatovať, že odvolací súd spolu s potvrdzovaným rozhodnutím súdu prvej inštancie (s ktorým tvorí kompletizujúcu organickú jednotu) neopomenul vziať do úvahy žiadnu z (rozhodných) skutočností, ktoré v konaní vyšli najavo. Z vyššie uvedeného je zrejmé, z akých dôvodov odvolací súd potvrdil prvoinštančné rozhodnutie a podľa názoru dovolacieho súdu odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu podľa § 387 ods. 2 CSP dalo zadosť náležitostiam v zmysle § 393 CSP. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že dovolateľka sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňuje a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jej predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľ so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

17. Dovolací súd zdôrazňuje, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Neostáva preto nič iné, než konštatovať, že v prejednávanej veci boli z tohto pohľadu odvolacím súdom splnené ústavnoprávne nároky kladené na odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

18. Dovolateľka ďalej rozporovala svojvoľné a nelogické hodnotenie výpovedí svedkov, či ďalších dôkazov, najmä v súvislosti s podpísaním predmetnej zmluvy, pričom mala za to, že v danom prípade uniesla dôkazné bremeno. Dovolací súd k tomu uvádza, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porov. ustanovenie § 442 CSP, v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolací súd po dôkladnom preštudovaní spisového materiálu takúto vadu v posudzovanom spore nezistil.

19. Dovolací súd pripomína, že podľa § 191 CSP dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany. Zároveň je potrebné uviesť, že nesprávne vyhodnotenie dôkazov bez toho, aby z toho plynúce skutkové závery boli svojvoľné či ústavne neudržateľné, nie je vadou konania v zmysle § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd pritom pre úplnosť poznamenáva, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nepatrí právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj I. ÚS 97/97).

20. Vec prejednávajúci senát na tomto mieste vyslovuje presvedčenie, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu vrátane žalobcom navrhovaných dôkazov, a to oznámením o postúpení pohľadávky zo 4. decembra 2020 adresovaným žalovanému, výzvou z 13. apríla 2021 adresovanou žalovanému na vrátenie pôžičky s podacím hárkom a dokladom o prevzatí, zmluvami o postúpení pohľadávky z 11. februára 2021 a zo 4. decembra 2020, zmluvou o pôžičke z 18. decembra 2012, výsluchom predsedu predstavenstva žalobcu, výsluchom žalovaného a svedkov X. Y. a J. Y. a X. Š., výsluchom I. O., s listinami - súvahy a výročné správy spoločnosti AG NÁRADIE, s. r. o. od roku 2001 až do roku 2013, sms komunikáciou medzi žalovaným a X. Y. a X. Š., sms komunikáciou medzi žalovaným a J. Y. a I. O., potvrdením ekonóma spoločnosti AG NÁRADIE, s. r. o., čestným vyhlásením I. E. a vykonané dokazovanie náležite vyhodnotil, pričom dosiahnuté skutkové závery nemožno považovať za prejav svojvôle.

21. Sumarizujúc vyššie uvedené dovolací súd v okolnostiach preskúmvanej veci nezistil ústavnoprávne deficit v rámci zisťovania skutkového stavu veci, súdy nižších inštancií postupovali v súlade so základnými princípmi civilného sporového konania, najmä náležitou aplikáciou prejednávanej zásady,

zásady voľného hodnotenia dôkazov (čl. 15 CSP) a princípu všeobecnej spravodlivosti. Zároveň pri zisťovaní skutkového stavu rešpektovali ústavno-procesné zásady (ako sú zákaz tzv. deformácie dôkazu, či opomenutého dôkazu, zásadu rovnosti zbraní, priamosti, voľného hodnotenia dôkazov), napadnuté rozhodnutia odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie obsahujú riadne odôvodnenie myšlienkového procesu hodnotenia dôkazov, zo záverov oboch súdov nižších inštancií dovolací súd nezistil porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a prijaté skutkové závery nevykazujú známky svojvoľnosti, nelogických úsudkov či zrejmeho omylu. Námietky žalobkyne v tomto smere preto dovolací súd považoval z hľadiska prípustnosti a dôvodnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP za neopodstatnené.

22. Podľa § 421 ods.1 písm. a) CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

23. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

23.1. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnú normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

24. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

25. Pre právnú otázku, ktorú má na mysli ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a) CSP je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky ale odvolací súd sa svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“ (Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. augusta 2018 sp. zn. 3 Obdo 42/2018 publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 9/2018, pod R 83/2018).

26. Ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu je vytváraná najvyššími súdnymi autoritami, ktorú vyjadrujú predovšetkým rozhodnutia a stanoviská najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Rozhodovanie v súlade s ustálenou súdnou praxou je naplnením spravodlivého procesu, princípu rovnosti právnej istoty a legitímneho očakávania strán (čl. 2 ods. 1. ods. 2, čl. 3 Základných princípov CSP). Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané nepublikované rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/6/2017, sp. zn. 3Cdo/158/2017, sp. zn. 4Cdo/95/2017, sp. zn. 5Cdo87/2017, sp. zn. 6Cdo/21/2017 a sp. zn. 6Cdo/129/2017). Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletinu Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o

rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986 (Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. januára 2018 sp. zn. 6Cdo/29/2017, publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov Slovenskej republiky č. 8/2018, pod R 71/2018).

27. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP by mal dovolateľ a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) vysvetliť a prípadným označením rozhodnutí najvyššieho súdu doložiť, v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c) uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

28. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a) CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Pokiaľ dovolateľ neoznačí alebo nesprávne označí ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku a ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie mal dovolateľ na mysli; v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ. V prípade nekonkretizovania podstaty odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd; v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (porovnaj sp. zn. 2Cdo/203/2016, 3Cdo/28/2017, 4Cdo/14/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/78/2017, 8Cdo/50/2017 a 8Cdo/141/2017).

29. Pri skúmaní, či je dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP sa dovolací súd zameriava na zistenie a posúdenie vzťahu medzi dovolateľom označeným existujúcim rozhodnutím dovolacieho súdu (judikátom), ktoré tvorí súčasť jeho ustálenej rozhodovacej praxe, a novým prípadom. Vychádzajúc z kontextu skoršieho rozhodnutia (judikátu) a jeho skutkového vymedzenia pritom za pomoci abstrakcie interpretuje v judikáte vyjadrené právne pravidlo (ratio). Táto činnosť dovolacieho súdu je zameraná na zistenie (prijatie záveru), či nový prípad je s ohľadom na jeho skutkový rámec v relevantných otázkach (okolnostiach) podobný alebo odlišný od skoršieho prípadu. Pokiaľ dovolateľ nevysvetlí, ktoré rozhodnutie treba považovať za „skorší prípad“, dovolací súd nemá podklad pre takéto posudzovanie (nemôže posúdiť, či skutočne došlo k dovolateľom tvrdenému odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu), čo v konečnom dôsledku znamená, že nemôže prikrčiť k meritórному dovolaciemu prieskumu.

30. Žalobkyňa v súvislosti s namietaným dovolacím dôvodom § 421 ods. 1 písm. a) CSP považovala napadnutý rozsudok odvolacieho súdu za nesprávny, pretože sa odklonil od právneho názoru dovolacieho súdu vyjadreného v uzneseniach sp. zn. 3MCdo/6/2010 a sp. zn. 1Cdo/93/2022, v ktorých dovolací súd vyjadril svoj právny názor na presun dôkazného bremena ohľadom tvrdenia okolností prevzatia predmetu pôžičky, ktorý odvolací súd nerešpektoval.

31. Priblížením obsahu, resp. predmetu uvedeného rozhodnutia, na ktoré dovolateľka poukazuje možno konštatovať, že predmetom skúmania uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 3MCdo/6/2010 z 30. júna 2009 bolo plnenie za služby poskytované na základe zmluvy o pripojení k verejnej telekomunikačnej službe ISDN. I keď dovolací súd vo svojom rozhodnutí uviedol, že „Okruh rozhodujúcich skutočností, ktorých sa týkajú povinnosti tvrdenia a označenia dôkazov na preukázanie tvrdení, je daný hypotézou hmotnoprávnej normy, ktorá upravuje sporný právny pomer účastníkov konania. Táto norma zásadne určuje tak rozsah dôkazného bremena (okruh skutočností, ktoré musia byť preukázané), ako aj nositeľa

dôkazného bremena. Tak napríklad v konaní o zaplatenie dlhu z určitej zmluvy má žalobca (veriteľ) povinnosť bremeno tvrdenia v tom, že so žalovaným (dlžníkom) uzavrel zmluvu, že na jej základe poskytol žalovanému určité plnenie a že žalovaný za toto plnenie neposkytol riadne a včas dohodnutú náhradu (odplatu). Na povinnosť tvrdenia nadväzuje povinnosť označiť dôkazy preukazujúce tvrdené skutočnosti; žalobcu zaťažuje dôkazné bremeno preukázať uzavretie zmluvy a poskytnutie plnenia podľa nej. Pokiaľ sú tieto skutočnosti preukázané, žalobca uniesol tak bremeno tvrdenia, ako aj bremeno dôkazu. Žalovaný (dlžník) nie je procesným subjektom, ktorého by sa vyššie spomenuté procesné povinnosti netýkali; pokiaľ sa chce v konaní úspešne brániť, musí tvrdiť, že za poskytnuté plnenie zaplatil a na svoje tvrdenie musí označiť dôkazy. Teória v tejto súvislosti hovorí o tzv. presúvaní dôkazného bremena. Ide tu o rozdelenie bremena tvrdenia a dôkazného bremena medzi účastníkov konania v závislosti na aktuálnom stave (priebehu) konania a na tom, ako právna norma vymedzuje práva a povinnosti účastníkov hmotnoprávneho vzťahu. Otázku splnenia povinnosti tvrdenia a povinnosti označiť na preukázanie tvrdení dôkazy musí súd vždy riešiť so zreteľom na individuálne okolnosti prejednávanej veci. V danom prípade uzavretie zmluvy o pripojení potvrdil aj žalovaný (otázka uzavretia tejto zmluvy nebola medzi nimi sporná). Žalobkyňa na preukázanie svojho tvrdenia o poskytnutí plnenia predložila súdu ako dôkaz štyri faktúry. V týchto faktúrach sú jednotlivé plnenia špecifikované jednak podľa fakturačného obdobia, druhu, jednotkovej ceny, času a množstva [napríklad vo faktúre č. 8837055419 išlo fakturačné obdobie „01.10.2004 - 31.10.2004“ s tým, že ako pravidelný poplatok (pozn. dovolacieho súdu: povinnosť platiť ktorý má účastník až do zániku právneho vzťahu založeného zmluvou o pripojení spravidla aj v prípade, že iné služby nevyužíva) uvádza „ST ISDN Dynamik zmenou TP1“ v množstve 1, cene 649 Sk (bez DPH), ďalej ako poplatky za prevádzku sa uvádzajú „internet 0,19 tr. A“ v množstve 2, čase 3:08:59 a cene 113,80 Sk (bez DPH), ďalej „miestne volania“ v množstve 44, čase 0:46:58 v cene 0,00 Sk, „volania na Orange“ v množstve 32, čase 0:34:36 a cene 244,20 Sk (bez DPH) a volania na „zahraničný mobil“ v množstve 31, čase 12:54:47 a cene 9 219,90 Sk (bez DPH), spolu v cene 12 170,00 Sk (s DPH)]. Na preukázanie svojho tvrdenia o nezaplatení za poskytnuté plnenia žalobkyňa predložila súdu upomienky adresované žalovanému (napokon, skutočnosť, že nedošlo k zaplateniu sporných súm, ani nebola sporná). S poukazom na vyššie uvedený stručný výklad o bremene tvrdenia a bremene dôkazu možno konštatovať, že predložením týchto dokladov žalobkyňa plnila povinnosť účastníka konania označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Na druhej strane žalovaný, plniac svoju povinnosť tvrdenia, uvádzal, že plnenia podľa zmluvy o pripojení (pozn. dovolacieho súdu: zrejme aj vrátane plnenia, za ktoré je účastník povinný platiť pravidelný poplatok až do zániku právneho vzťahu založeného zmluvou o pripojení) mu nemohli byť poskytnuté, lebo koncové zariadenie nebolo nikým využívané. Žalovaný ale na preukázanie tohto svojho tvrdenia neoznačil žiadne dôkazy“.

32. Z vyššie uvedeného je zrejme, že dovolateľka poukázala na rozhodnutie najvyššieho súdu s úplne iným predmetom konania, ktorý sa vôbec nedotýkal otázky presunu dôkazného bremena v konaní o vrátenie dlhu, ale riešil otázku dôkazného bremena pri plnení podľa zmluvy o pripojení, v ktorom konaní dovolací súd konštatoval, že žalovaný na preukázanie svojho tvrdenia neoznačil žiadne dôkazy. Dovolací súd v tomto rozhodnutí síce podal teoretický výklad presunu dôkazného bremena, ale túto otázku konkrétne neriešil, nakoľko uzavrel, že žalovaný žiadne dôkazy neoznačil. Dovolací súd uvádza, že v prejednávanom spore nejde o analógiu v skutkovom stave, teda o typovo skutkovú podobu, nakoľko v rozhodnutí, na ktoré poukázala žalobkyňa išlo o plnenie podľa zmluvy o pripojení a riešenie otázky poskytnutia tohto plnenia, pričom v prejednávanom spore išlo o plnenie na základe zmluvy o pôžičke.

33. Dovolateľka ďalej poukázala i na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/93/2022. Dovolací súd uvádza, že v tomto konaní bola predmetom konania žaloba o určenie neplatnosti závetu a dovolací súd tu riešil otázku ne/platnosti závetu a presunu dôkazného bremena v prípade dôkaznej núdze. Je potrebné v tejto súvislosti pripomenúť, že rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/93/2022 bolo nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 506/2024 zrušené a vec bola vrátená najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

34. Dovolací súd zdôrazňuje, že v rozhodnutí sp. zn. 1Cdo/93/2022, na ktoré dovolateľka poukázala, ide taktiež o odlišný skutkový základ sporu, ktorý je na prejednávanú právnu vec neaplikovateľný. Základná

téza o nevyhnutnosti analógie v skutkovom stave, tvorí predpoklad aplikácie ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, t. j. iba vtedy dochádza k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ak ide súčasne o analógiu v skutkovom stave, teda o typovo skutkovú podobu. Pri argumentácii akýmkoľvek súdnym rozhodnutím treba vždy text takého rozhodnutia vnímať v kontexte pôvodného konania, v ktorom bolo toto rozhodnutie vydané. Ak sú skutkové okolnosti v posudzovanom prípade odlišné, nemožno závery súdneho rozhodnutia ako precedensu v inej veci bez ďalšieho preberať a v takom prípade ide o nepriliehavý „judikát“.

Otázkou analógie v skutkovom stave ako predpokladu aplikácie ustálenej rozhodovacej praxe sa zaoberal Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze sp. zn. I. ÚS 51/2020 z 9. júna 2020 (ZNaU 24/2020), ktorý judikoval, že „(...) Ak však nejde o analógiu v skutkovom stave, teda o typovo skutkovú podobu, aplikácia skorších súdnych rozhodnutí nie je namieste. Ak najvyšší súd nesprávne vyhodnotí analógiu v skutkovom stave a toto posúdenie má za následok odmietnutie dovolania, ide o porušenie práva na spravodlivý proces.“

35. Zásada o analógii v skutkovom stave ako nevyhnutného predpokladu aplikácie ustálenej rozhodovacej praxe je aplikovateľná aj na aktuálne rozhodovanie dovolacieho súdu. Dovolateľkou označené rozhodnutia najvyššieho súdu nepredstavujú ustálenú rozhodovaciu prax pre prejednávany prípad, nakoľko predmetné rozhodnutia neriešili skutkovo a právne analogickú situáciu, o akú ide v danej veci. Dovolateľka z rozhodnutí len vyňala otázku presunu dôkazného bremena, avšak ani jedno z dovolateľkou označených rozhodnutí neriešilo otázku presunu dôkazného bremena v rámci dokazovania v spore o vrátenie finančných prostriedkov na základe uzatvorenej zmluvy o pôžičke.

36. Dovolací súd na uvedenom základe konštatuje, že žalobkyňa týmito rozhodnutiami nedoložila to (čo je vo všeobecnosti od dovolateľa požadované), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Preto sa najvyšší súd ani nezaoberal tým, či dovolateľka naformulovala právnu otázku a či správne, alebo či dovolateľka uviedla ako by mala byť táto otázka správne riešená.

37. Dovolací súd napriek vyššie uvedenému uvádza, že najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/325/2009 vyslovil záver, že „pre uzavretie dohody o pôžičke sa nevyžaduje písomná forma, takže táto zmluva môže byť uzavretá i ústne alebo konkludentným spôsobom. Podstatnou náležitosťou obsahu takejto dohody je okrem označenia zmluvných strán, predovšetkým určenie predmetu pôžičky; z obsahu zmluvy musí vyplynúť i povinnosť dlžníka vrátiť veci rovnakého druhu (peňazí). Keďže táto zmluva je reálnou zmluvou (kontraktom), k jej uzavretiu zákon vyžaduje i skutočné odovzdanie predmetu pôžičky veriteľom dlžníkovi. Dokiaľ k odovzdaniu peňazí nedôjde, medzi zmluvnými stranami právny vzťah z pôžičky nevznikne. V danom prípade bolo pre posúdenie otázky platnosti zmluvy o pôžičke uzavretej medzi účastníkmi konania 29. júla 2005 formou notárskej zápisnice rozhodujúcim zistenie, či došlo k odovzdaniu predmetu pôžičky žalobkyni. Ako už bolo vyššie uvedené k zmluve o pôžičke podľa § 657 Občianskeho zákonníka nedochádza len na základe dohody zmluvných strán, ale až skutočným odovzdaním predmetu pôžičky dlžníkovi. V danej veci, ako to vyplýva z vykonaného dokazovania, k odovzdaniu peňazí dlžníčke (žalobkyni) nedošlo, z ktorého dôvodu nemožno zmluvu o pôžičke uzavretú medzi účastníkmi konania považovať za platnú; žalovaní (ako veritelia) v tomto smere nepreukázali tvrdenie, že na základe uzavretej zmluvy o pôžičke odovzdali žalobkyni finančné prostriedky. Naopak z výpovedí žalobkyne ako i svedka L. V. nesporne vyplýva, že k odovzdaniu predmetu pôžičky žalobkyni pred podpísaním notárskej zápisnice nedošlo“.

38. K rovnakému právnomu názoru dospel najvyšší súd i v rozhodnutí sp. zn. 4Cdo/403/2014, v ktorom vyslovil záver, že „pre uzavretie dohody o pôžičke sa nevyžaduje písomná forma, takže táto zmluva môže byť uzavretá i ústne alebo konkludentným spôsobom. Podstatnou náležitosťou obsahu takejto dohody je okrem označenia zmluvných strán, predovšetkým určenie predmetu pôžičky; z obsahu zmluvy musí vyplynúť i povinnosť dlžníka vrátiť veci rovnakého druhu (peňazí). Keďže táto zmluva je reálnou zmluvou (kontraktom), k jej uzavretiu zákon vyžaduje i skutočné odovzdanie predmetu pôžičky veriteľom dlžníkovi. Dokiaľ k odovzdaniu peňazí nedôjde, medzi zmluvnými stranami právny vzťah z

pôžičky nevznikne. Odvolací súd pri posudzovaní otázky dôkazného bremena pochybil, keď zjavne prehliadol, že zmluva o pôžičke je v zmysle § 657 Občianskeho zákonníka tzv. reálnym kontraktom, to znamená, že k jej uzavretiu sa vyžaduje, aby veriteľ aj skutočne odovzdal predmet pôžičky dlžníkovi. Ak sa tak nestane, medzi zmluvnými stranami právny vzťah z pôžičky nevznikne a to aj keby všetky náležitosti tohto právneho úkonu (vrátane náležitostí vôle) boli dané. V prejednávanej veci bolo preto pre posúdenie otázky platnosti zmluvy o pôžičke nevyhnutné zistiť, či došlo k jej poskytnutiu - odovzdaniu peňazí. Skutočnosť poskytnutia pôžičky v konaní vždy preukazuje veriteľ, v danom prípade žalobca. Neobstojí preto právny záver odvolacieho súdu, že nebolo povinnosťou žalobcu preukázať, že k pôžičke (teda jej poskytnutiu) prišlo, ale bolo povinnosťou žalovaného preukázať, že v danom prípade o uzavretie právneho úkonu - poskytnutie pôžičky nejde. Dovolací súd dáva do pozornosti, že sa musí preukázať skutočné odovzdanie predmetu pôžičky veriteľom dlžníkovi, nie preukázať možnosť veriteľa disponovať príslušnou peňažnou sumou.

39. Dovolací súd s poukazom na vyššie uvedené konštatuje, že pokiaľ súdy nižších inštancií dospeli k záveru, že žalobkyňa nepreukázala, že medzi pôvodným veriteľom a dlžníkom vznikla platná zmluva o pôžičke, pretože žalobkyňa neuniesla dôkazné bremeno ohľadom preukázania reálneho odovzdania predmetu pôžičky, nespočívajú ich rozhodnutia na nesprávnom právnom posúdení veci.

40. Dovolací súd záverom uvádza, že dovolateľka poukázala i na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 33 Cdo 2547/2011 a na právne závery, ktoré sú v ňom uvedené. K danému najvyšší súd uvádza, že ak dovolateľka takýmto spôsobom uvádzala prípustnosť dovolania aj v zmysle § 421 CSP, urobil tak nesprávnym spôsobom. V zmysle judikátu R 71/2018 do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nemožno zahrnúť rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky (2Cdo/56/2017, 6Cdo/79/2017). Môžu byť citované v konkrétnych prípadoch ako argumenty, no nie sú právne záväzné pre iné prípady alebo Najvyšší súd. Rozhodnutia zahraničných súdov (vrátane českého) môžu byť použité len ako inšpirácia alebo sekundárny argument.

41. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobkyne v časti, v ktorej namietala vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné a v časti, v ktorej namietala nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 CSP odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, ktoré nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi.

42. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

42. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.